

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 41 / SRPANJ 2018.

U ovom broju:

**Krenulo odbrojanje za prelazak Hrvatske
na kružno gospodarstvo**

**Komisija pita građane žele li ukinuti polugodišnje
pomicanje sata u EU**

Pokrenuta peticija protiv plastike

**Europski parlament u rujnu odlučuje
o autorskim pravima**

**Zastupnici za suzbijanje ilegalne trgovine
kućnim ljubimcima u EU**

Vijesti iz Europskog parlamenta

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Krenulo odbrojavanje za prelazak Hrvatske na kružno gospodarstvo

5 Europski parlament u rujnu odlučuje o autorskim pravima

6 Komisija pita građane žele li ukinuti polugodišnje pomicanje sata u EU

7 Peticija protiv plastike

8 Zastupnici za suzbijanje ilegalne trgovine kućnim ljubimcima u EU

9 Odbor za okoliš usvojio Europsku strategiju za plastiku u kružnom gospodarstvu

10 Električna vozila pogonjena baterijama: razvoj tržišta i sveukupne emisije

12 Zelena i kružna javna nabava

14 Građanski aktivizam za prirodne i održive gradove

16 Vijesti iz Europskog parlamenta

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

Adresa: Ljudevita Posavskog 14, 21000 Split
Mob.: +385 (0)99 384 6272
E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

novo zakonodavstvo EU-a o kružnom gospodarstvu stupilo je na snagu 4. srpnja, a Hrvatska je obvezna transponirati četiri direktive o otpadu u svoje zakonodavstvo u roku dvije godine. Da naši građani ne bi plaćali skupe penale zbog nepoštivanja pravila o gospodarenju otpadom, na svoju web stranicu postavio sam sat za odbrojavanje vremena do isteka zadanog roka koji će se zaustaviti kada Hrvatski sabor usvoji izmjene zakona. Kružna ekonomija može uvelike doprinijeti razvoju i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, pretvaranjem otpada u vrijedne resurse, poticanjem inovacija i stvaranjem novih zelenih poslova. Europski parlament se 5. srpnja većinom glasova izjasnio protiv novog prijedloga Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu, čime je odlučio postaviti veću kontrolu nad zakonom koji ozbiljno prijeti načinu sudjelovanja i izražavanja ljudi na internetu. Zakonodavci će do rujna morati ponuditi bolja rješenja za sporne pri-

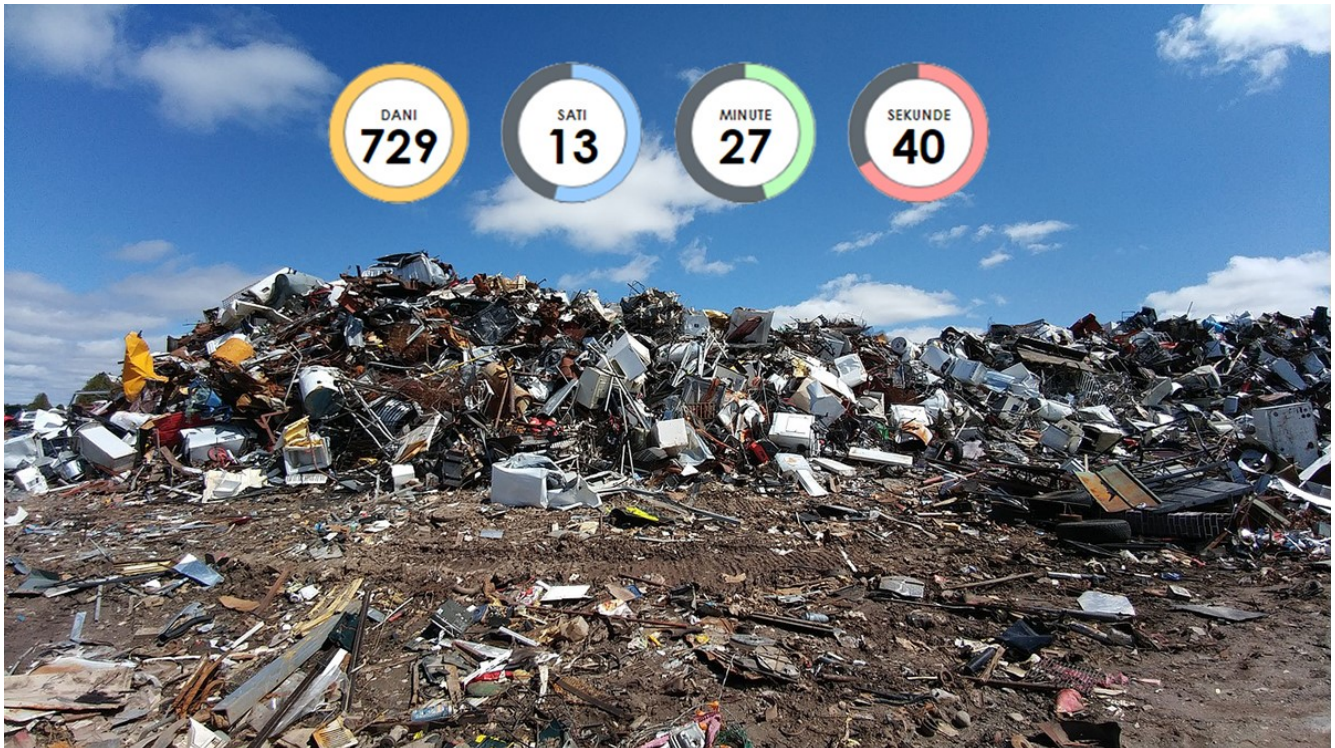
jedloge poput uvođenja "poreza na linkove" i filtera za prienos podataka koji prijete dijeljenju sadržaja na internetu. Parlament će sada dobiti priliku za izmjenu pravila o autorskim pravima koji će s jedne strane štititi autore, ali istovremeno očuvati slobodu izražavanja i pravo na informiranje. Komisija se obvezala da će od 4. srpnja do 16. kolovoza prikupiti mišljenje građana o mogućim promjenama ljetnog računanja vremena u Europskoj uniji. Ovo je sada prilika za građane da se izjasne jesu li za ukidanje polugodišnjeg pomicanja sata u Europskoj uniji i žele li pritom zadržati ljetno ili zimsko računanje vremena.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

Krenulo odbrojavanje za primjenu novog EU zakonodavstva i prelazak na kružno gospodarstvo

4. srpnja 2018. godine stupila su na snagu nova EU pravila s pravno obvezujućim ciljevima za recikliranje otpada i smanjenje odlaganja otpada s fiksnim rokovima za države članice koje u sljedeće dvije godine moraju napraviti prilagodbu nacionalnog zakonodavstva za prelazak na kružno gospodarstvo.

Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec, koji je kao izvjestitelj u sjeni Zelenih/ESS-a sudjelovao u kreiranju paketa kružnog gospodarstva, poziva Vladu RH da što prije donese zakone koji će biti u skladu s novim direktivama o otpadu.

“Hrvatska je obvezna transponirati direktive o otpadu u svoje zakonodavstvo do 5. srpnja 2020. godine. Da naši građani ne bi plaćali skupe penale zbog nepoštivanja pravila o gospodarenju otpadom, na svoju [web stranicu](#) postavio sam **sat za odbrojavanje vremena** do iste-

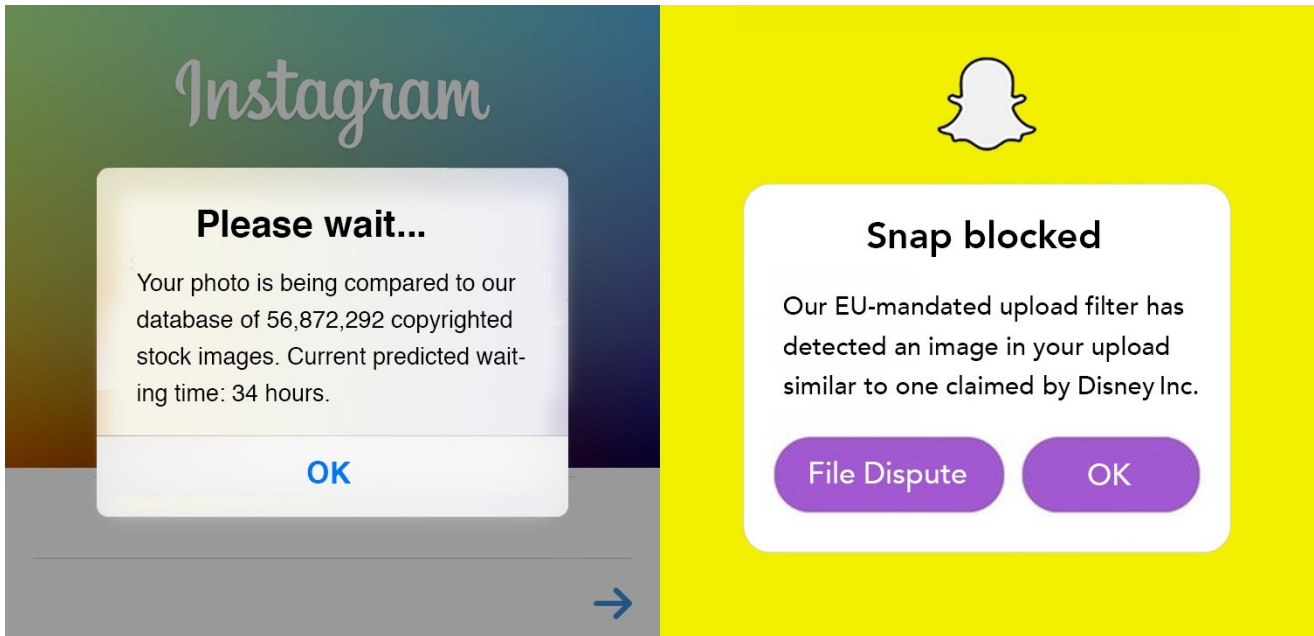
ka zadanog roka koji će se zauzavati kada Hrvatski sabor usvoji izmjene zakona. Dostupne će biti i informacije o primjeni paketa kružnog gospodarstva u drugim državama članicama EU-a. Kružna ekonomija može uvelike doprinijeti razvoju i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, pretvaranjem otpada u vrijedne resurse, poticanjem inovacija i stvaranjem novih zelenih poslova.” – rekao je Škrlec.

Četiri direktive objavljene su 14. lipnja u [Službenom listu Europske unije](#). Države članice će do 2025. godine morati reciklirati najmanje 55% komu-

nalnog otpada, do 2030. najmanje 60%, a do 2035. godine 65% komunalnog otpada. Hrvatska je dobila mogućnost odgode od pet godina za ispunjavanje navedenih ciljeva jer je među državama članicama koje su 2013. godine reciklirale manje od 20% komunalnog otpada ili odlagale više od 60% na odlagalištima. Kada je riječ o odlaganju otpada na odlagalištima, države članice moraju ispuniti cilj od 10% do 2035. godine, a Hrvatska će taj cilj morati ispuniti do 2040. godine, pod uvjetom da smanji razinu odlaganja otpada na 25% do 2025. godine.

Europski parlament u rujnu odlučuje o autorskim pravima

Zastupnici su odbili prijedlog Odbora za pravna pitanja da se započne s međuinstitucijskim pregovorima o Uredbi o autorskim pravima na digitalnom tržištu.

Europski parlament se 5. srpnja većinom glasova izjasnio protiv novog prijedloga Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu, čime je odlučio postaviti veću kontrolu nad zakonom koji ozbiljno prijeti načinu sudjelovanja i izražavanja ljudi na internetu. Direktiva Europske komisije predlaže uvođenje "poreza na linkove" i automatske filtre za prijenos podataka što bi potencijalno zaustavilo korisnike da objavljuju fotografije, videozapise ili dijele poveznice na vijesti kao što to nesmetano rade danas. "Prijedlog uvođenja 'poreza na linkove' bi značilo da svaki put kada se neki medijski članak želi podijeliti na društvenoj mreži, samo prikazivanje isječaka tog članka

(tzv. snippets) iziskivalo bi plaćanje naknade novinskoj kući. Zahtijevanje naknada za prikazivanje isječaka na društvenim mrežama, koje im zapravo time čine uslugu promoviranja i doseganja većeg broja čitatelja, moglo bi dovesti do toga da društvene mreže i druge internetske platforme odbiju prikazivanje takvih sadržaja, a korisnici bi time izgubili interes otvarati i čitati portale zbog naplate. Planovi za uvođenje automatskih filtera jednako su kratkovidni. Cilj je prisiliti internetske platforme na praćenje prijenosa podataka od strane korisnika kako bi otkrili kršenje autorskih prava, iako će to nužno dovesti do ukidanja potpuno legalnih činova izražavanja poput memeova i parodija. Zakoni u EU moraju biti što

jasniji i precizniji, a zakonodavstvo koje bi moglo promijeniti način na koji se odvija interakcija putem interneta zaslužuje pravilnu kontrolu i suglasnost cjelokupnog Parlamenta i građana EU-a. Primjenjivanje autorskih prava ne smije se odvijati na štetu temeljnih prava i stoga je potrebno pronaći ravnotežu koja osigurava oboje. Europski parlament će do rujna morati ponuditi bolja rješenja za sporne prijedloge poput uvođenja "poreza na linkove" i filtera za prijenos podataka koji prijete dijeljenju sadržaja na internetu. Parlament će sada dobiti priliku za izmjenu pravila o autorskim pravima koji će s jedne strane štititi autore, ali istovremeno očuvati slobodu izražavanja i pravo na informiranje." - kaže Škrlec.

Komisija pita građane žele li ukinuti polugodišnje pomicanje sata u EU

Komisija se obvezala da će od 4. srpnja do 16. kolovoza 2018. prikupiti mišljenja građana, dionika i država članica o mogućim promjenama ljetnog računanja vremena u Europskoj uniji.

Podsjetimo, zastupnici u Europskom parlamentu su u veljači ove godine pozvali Komisiju da pristupi temeljitoj analizi Direktive 2000/84/EZ od 19. siječnja 2001. o ljetnom računanju vremena i, ukoliko je potrebno, izradi prijedlog za njenu reviziju.

Zastupnik Davor Škrlec, kao član radne skupine Europskog parlamenta koja se zalaže za ukidanje polugodišnjeg pomicanja sata u EU-u, smatra kako je ta praksa zastarjela i ide na štetu građanima. Tijekom listopada 2016. godine njegov ured proveo

je istraživanje treba li takvu praksu zadržati ili prekinuti u Hrvatskoj, pri čemu se 85% ispitanika izjasnilo kako je potrebno ukinuti ljetno i zimsko računanje vremena navodeći štetne razloge poput zdravstvenih tegoba, problema u prometu i poteškoća pri izvršavanju svakodnevnih obaveza.

“Ovo je sada prilika za građane da se izjasne jesu li za ukidanje polugodišnjeg pomicanja sata u Europskoj uniji i žele li pritom zadržati ljetno ili zimsko računanje vremena. U svrhu bolje regulacije, potrebno je ukinuti ili mijenjati zakone koji nemaju željeni učinak ili su čak

štetni za mnoge građane. Brojne studije, uključujući i studiju koju je dao izraditi Europski parlament u listopadu prošle godine, nisu uspjele dokazati nikakve pozitivne efekte promjene sata, no utvrdile su negativne efekte na ljudsko zdravlje, poljoprivredu i sigurnost u prometu. Prednosti takve prakse su tek marginalne dok su negativne posljedice za zdravlje mnogo ozbiljnije nego što smo smatrali do sada.” - rekao je Škrlec.

Upitnik je dostupan na hrvatskom jeziku na [internet-skoj stranici Komisije](#).

Zaustavimo zagađenje plastikom: Zatraži da trgovine smanje upotrebu beskorisne plastike

Prilikom redovitog odlaska u trgovinu, jesi li ti, baš kao i mi, ljut/a kolika je količina nepotrebne plastike koja ide u tvoju košaru? Bezbrojne jednokratne plastične vrećice koriste se za pakiranje voća i povrća; čak i hrana s vlastitom prirodnom zaštitom ponekad dolazi s dodatnim plastičnim omotom!

Zaustavimo ovu beskorisnu potrošnju plastike. Promjena je moguća.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu pokrenuo je građansku peticiju kojom traže od trgovačkih lanaca diljem Europe da zauzmu stav protiv beskorisne plastike. Zastupnik Davor Škrlec, koji je tijekom lipnja proveo on-line anketu u kojoj se preko 96% građana izjasnilo kako je spremno zamijeniti jednokratnu plastiku ekološki prihvatljivijim alternativama, smatra da je ovo pravi trenutak da trgovački lanci prihvate želje svojih potrošača. Sve ovo je beskorisna plastika ko-

ja se bacanjem gomila u našim oceanima i prijeti morskom životinjskom i biljnom svijetu. Svake godine proizvedemo više od 300 milijuna tona plastike, od čega 8 milijuna tona završava u našim oceanima. Do 2050. godine predviđa se da će u moru biti više plastike nego ribe. I plastika je napravljena od fosilnih goriva. To značajno pridonosi klimatskim promjenama i šteti našem planetu, kao i našem životinjskom svijetu.

Pozivamo trgovačke lance da rade s nama protiv jednokratne plastike smanjujući količinu plastične ambalaže koja se koristi u trgovinama i prijevozu

robe. Pozivamo trgovačke lance da stupe u kontakt sa svojim dobavljačima kako bi zatražili od njih da smanje beskorisnu ambalažu i ponude alternativu svojim klijentima kad god je to moguće. Pozivamo trgovačke lance da vrše pritisak na donositelje odluka u svojim zemljama i u Bruxellesu da se dogovore o obvezujućim i konkretnim novim pravilima za smanjenje proizvodnje beskorisne plastike.

Potpisi našu peticiju kojom tražimo od trgovačkih lanaca diljem Europe da zauzmu stav protiv beskorisne plastike! #UseLessPlastic

Zastupnici potiču na suzbijanje ilegalne trgovine kućnim ljubimcima u Europskoj uniji

Zastupnici Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta (ENVI) usvojili su 10. srpnja mjere za pomoć državama članicama u borbi protiv ilegalne trgovine kućnim ljubimcima, koje su često organizirane od strane prekograničnih kriminalnih mreža.

Prijedlog rezolucije usvojen je s 53 glasa za, uz jedan suzdržan. Europski parlament će o tome glasovati u rujnu na plenarnoj sjednici u Strasbourgu.

Identificiranje i registriranje mačaka i pasa ključan je i nužan korak u borbi protiv ilegalnog uzgoja i trgovine koji se često događaju u užasnim uvjetima. Zastupnici naglašavaju kako većina ilegalne trgovine kućnim ljubimcima prelazi granice, stoga je hitno uspostaviti dobru suradnju između zemalja EU-a, kao i razbiti kriminalne mreže.

Europska komisija treba poduzeti mjere kako bi se osiguralo da nacionalne baze podataka, koje se koriste za identifikaciju i registriranje mačaka i pasa, budu međusobno kompatibilne i povezane putem platforme EU-a. Također, zastupnici ističu kako on-line reklame i društvene mreže, koje se obično koriste za kupnju kućnih ljubimaca diljem EU-a, nude vrlo malo zaštite prava potrošača. Nepoznat broj nezakonito uzgojenih kućnih ljubimaca prodaje se na tržištima ili izravno iz automobila. Europska komisija trebala bi predložiti jedinstvenu definiciju za velike komercijalne objekte za uzgoj, također poznate kao farme za štence i mačiće, kako bi se borila protiv ilegalne trgovine,

budući da se standardi dobrobiti životinja razlikuju između država članica, što dovodi do velikih razlika u cijeni koje iskorištavaju ilegalni uzgajivači.

EU bi trebala razviti smjernice za uzgoj kućnih ljubimaca, a države članice trebalo bi poticati na uspostavu registra ovlaštenih uzgajivača i prodavača kućnih ljubimaca. Neovlašteno trgovanje kućnim ljubimcima također bi se moglo spriječiti poboljšanjem zakonskih odredbi i sankcioniranjem kaznenih djela protiv gospodarskih subjekata, veterinarima ili nacionalnih javnih službi, koje daju krivotvorene putovnice za kućne ljubimce. Ilegalna trgovina mačaka i pasa ne samo da ima katastrofalne posljedice za dobrobit životinja, već predstavlja i rizike za javno zdravlje i zaštitu potrošača. Nev-

ladine organizacije, službe za provedbu zakona i javne vlasti vide vezu između nezakonite trgovine životinja i ozbiljnog organiziranog kriminala. Procjenjuje se da ilegalna trgovina kućnim ljubimcima unutar EU-a može stvoriti vrlo visoku dobit pri minimalnom riziku, a često se događa u užasnim uvjetima, a štenci i mačići često su prerano odvojeni od majke i podvrgnuti dugim putovanjima diljem EU-a u tjeskobnim i prljavim uvjetima. Putovnice za kućne ljubimce često su krivotvorene uz pomoć podobnih veterinarima. Ilegalno uzgajani kućni ljubimci vrlo često nisu prikladno cijepljeni, što dovodi do raznih rizika za oboljenje, uključujući širenje parazita i bjesnoće iz dijelova Europe gdje vlada endemija, u zemlje bez bjesnoće.

Odbor za okoliš usvojio Europsku strategiju za plastiku u kružnom gospodarstvu

Plastika ima široku upotrebu u našem svakodnevnom životu zbog svoje niske cijene i širokog raspona praktičnih primjena. Međutim, plastika, a posebno plastika za jednokratnu upotrebu, često je proizvedena, iskorištena i odbačena na način koji ne uspijeva uhvatiti ekonomske prednosti kružnog pristupa i kao takva postaje štetna za okoliš. Utjecaj plastika uzrokuje sve veću zabrinutost javnosti i postoji hitna potreba za rješavanjem tih problema. U siječnju 2018. godine Komisija je usvojila Komunikaciju o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu, predstavivši aktivnosti na razini EU-a kako bi promijenila način oblikovanja, proizvodnje, korištenja i recikliranja plastičnih proizvoda. Između ostalog,

predlaže se da do 2030. godine sva plastična ambalaža treba biti reciklirana i da se uvedu mjere za smanjenje utjecaja jednokratne plastike. Prijedlog izvješća na Odboru za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta (ENVI) pozdravlja Komunikaciju kao korak prema smanjenju plastikom na održiv način što pridonosi prijelazu EU-a na kružno gospodarstvo. Izvje-

šće je strukturirano u pet odjeljaka: rješavanje potrebe prelaska iz dizajna za recikliranje na dizajn za ponovnu uporabu koji je u skladu s kružnim gospodarstvom, postavljanje istinskog jedinstvenog tržišta za recikliranu plastiku, sprječavanje generiranja plastičnog otpada, inovacije i globalne akcije. Konačno glasovanje o izvješću bit će u rujnu na plenarnoj sjednici u Strasbourgu.

PLASTIČNA VREĆICA?

NE, HVALA!

#NisamOdPlastike

Svake godine u svijetu se iskoristi na milijarde plastičnih vrećica za jednokratnu upotrebu, a od toga veliki broj završi u morima i oceanima. **Ponesi sa sobom platnenu vrećicu od kuće.**

Električna vozila pogonjena baterijama: razvoj tržišta i sveukupne emisije

Studija o razvoju tržišta i sveukupnim emisijama električnih vozila pogonjenih baterijama Odbora za transport i turizam (TRAN) u Europskom parlamentu izrađena je kao potpora budućim zakonodavnim koracima Parlamenta kroz pregled svih dostupnih činjenica i analize trenutnog stanja. Istraživanje predstavlja rezultate razvoja svjetskog tržišta zaključno s krajem 2016. godine i tržišta Europske unije zaključno s krajem 2017. godine.

Istraživanje je podijeljeno u dva dijela. U prvom dijelu obrađuje se razvoj tržišta električnih vozila, a u drugom dijelu sveukupne emisije i utjecaj na okoliš koji proizlazi iz proizvodnje baterija i korištenja vozila.

Prvi dio - Razvoj tržišta vozila pogonjenih baterijama

Razvoj svjetskog tržišta

Krajem 2016. na svijetu je postojalo 2 milijuna električnih putničkih automobila, kamiona i vozila. To je manje od 0,2% svjetskog broja automobila. Samo 2016. registrirano je preko 780 000 novih električnih automobila. Od tih 780 000, 62% su bili pogonjeni električnom baterijom. Svjetsko tržište je izrazito koncentrirano. 93% prodanih električnih automobila prodano je u pet velikih tržišta 2016. Od 2015., u Kini se prodaje najviše električnih automobila. Po broju prodanih automobila nakon Kine dolaze Europska unija i Sjedinjene Američke Države. Električni automobili pogonjeni baterijama predstavljaju najveći udio prodaja. Čak 61% električnih automobila na svijetu pogonjeno je

baterijama. Udio električnih automobila pogonjenih gorivim ćelijama zanemariv je, a udio teških električnih vozila također.

Od 345 000 električnih autobusa u svijetu, 343 000 je u Kini, a oko 1200 u Europskoj uniji i 200 u SAD-u. Točan broj električnih bicikala nemoguće je saznati jer zemlje uvoznice ne razlikuju uvoz električnih bicikala od 'normalnih' bicikala. To uključuje EU, SAD i Japan. Također, nepoznat je vijek trajanja električnih bicikala. Prema najpouzdanijim procjenama, u Kini se 2016. nalazilo oko 250

milijuna električnih bicikala, a u EU se između 2006. i 2016. prodalo 8,2 milijuna električnih bicikala. U Japanu se 2016. prodalo oko 550 000 električnih bicikala, a točan broj u državi teško je procijeniti zbog dugotrajne prisutnosti te vrste proizvoda na japanskom tržištu.

Razvoj tržišta Europske unije

Krajem 2017., u Europskoj uniji je bilo oko 738 000 električnih automobila, što predstavlja 0,2% sveukupnog broja automobila u Uniji. 2017. registrirano je 232 000 novih električnih

automobila, što je porast od 37% u odnosu na 2016. Od 2015., prodaja plug-in hibridnih električnih vozila (PHEV) na ukopčavanje bila je veća u iznosu nego prodaja električnih automobila pogonjenih baterijama (odnos oko 51%-49%)

Kao i svjetsko tržište, tržište Europske unije vrlo je koncentrirano. Samo u 4 države članice prodano je 74% od sveukupno prodanih električnih automobila 2017. godine (Njemačka, UK, Francuska, Švedska). Od sveukupnog broja prodanih automobila u EU, električni automobili činili su samo 1,35% 2017. godine. PHEV čine većinu prodanih električnih automobila sveukupno (51%), ali situacija je različita od države članice do države članice. Broj električnih automobila pogonjenih gorivim ćelijama i teških električnih automobila zanemariv je. Automobila pogonjenih gorivim ćelijama je manje od 1000, a električnih autobusa je krajem 2017. godine bilo oko 2 200. Prema udruzi 'Confederation of the European Bicycle Industry', oko 8,2 milijuna električnih bicikala prodano je u EU između 2006. i 2016. godine. Porast prodaje 2016. iznosio je 22% u odnosu na 2015. godinu. U Njemačkoj, Nizozemskoj i Belgiji zajedno se prodalo 62% električnih bicikala 2016. godine.

Drugi dio - Resursni i energetske aspekti te aspekt sveukupnih emisija stakleničkih plinova električnih

vozila

Električna vozila pogonjena na baterije s trakcijskim litij-ionskim baterijama

U Europskoj uniji, 25% emisija stakleničkih plinova (GHG) dolazi od transporta. Emisijama iz transporta najviše pridonose osobna vozila, a transport je i veliki uzročnik onečišćenja zraka u gradovima. Bez obzira na bolju emisijsku efikasnost vozila, emisije rastu zbog sve veće transportne aktivnosti.

Potpuno električna vozila pogonjena na baterije (BEV) od uvijek su smatrana obećavajućom alternativom za konvencionalna vozila s motorom na unutarnje izgaranje. Trakcijske litij-ionske baterije daju električnim vozilima puno duži maksimalni doseg zbog veće gustoće energije nego baterije koje koriste druge tehnologije. Stoga su trakcijske litij-ionske baterije najbolji izbor baterija za proizvođače automobila.

Proizvodnja baterija

Proizvodnja baterija može se podijeliti na proizvodnju ćelija i pakiranje. Proizvodnja ćelija je kompleksan i dugotrajan proces sa strogim zahtjevima ambijentalnih uvjeta i uvjeta čistoće okoline pri proizvodnji, kao i visok intenzitet potrošnje energije. Trenutno se proizvodnja ćelija najviše odvija u Južnoj Koreji, Japanu i Kini. Pri proizvodnji ćelije indirektno se odvija najviše emisija stakleničkih plinova zbog energetske potreba. U usporedbi s proizvodnjom ćelija, pakiranje je

puno manje zahtjevan i energetske manje intenzivan proces. Baterije se pakiraju ili kod proizvođača ili se dostavljaju na pakiranje samom proizvođaču automobila.

Sveukupne emisije stakleničkih plinova vozila pogonjenih električnim baterijama

Dekarbonizacija europskog energetskeg sektora i poboljšanja pogonskog sklopa i elektrokemijskih performansi trebale bi voditi ka povećanju pozitivnih utjecaja električnih automobila na okoliš.

Veće baterije produžuju maksimalni doseg i bolje su usvojene od kupaca, ali njihova proizvodnja također zahtjeva više resursa i rezultira višim emisijama i utjecajem na okoliš. Potrebno je pogoditi pravi omjer između veličine baterije, veličine vozila i infrastrukture za punjenje obzirom na sadašnje stanje tehnologije. Time se smanjuje potencijalno negativan utjecaj električnih vozila na okoliš.

Zaključno, očekuje se smanjenje utjecaja na okoliš električnih vozila u budućnosti s poboljšanjem tehnologije izrade i korištenja baterija i s promjenom načina proizvodnje električne energije. Prelazak na čišće izvore energije te efikasnija potrošnja energije ključni su ciljevi za smanjenje utjecaja na okoliš i na ljude te na postizanje većeg stupnja energetske neovisnosti Unije.

Tekst: **Marko Kolovrat**

Zelena i kružna javna nabava

Tijekom proteklih nekoliko godina pitanja okoliša privlače sve veću pažnju Europske unije. Naš trenutni način proizvodnje i konzumiranja prirodnih resursa ima snažan utjecaj na okoliš - količina resursa ubrzano se smanjuje, a osim štete okolišu, taj nedostatak znači i sprečavanje daljnjeg gospodarskog rasta te na taj način potencijalno prijeti i cjelokupnoj kvaliteti naših života. Logično je stoga da europske institucije, ali i države članice, uzmu u obzir zaštitu okoliša kao dio svojih politika.

Javna nabava odnosi se na postupak kojim javne vlasti (poput vladinih odjela, regionalnih i lokalnih vlasti ili tijela kojima upravlja javni zakon) kupuju radove, robu ili usluge od poduzeća. Javne vlasti u Europi veliki su potrošači - godišnje potroše oko 1,8 bilijuna eura, što predstavlja oko 14% bruto domaćeg proizvoda EU-a. Upravo to javnu nabavu čini povoljnim i privlačnim područjem za uvođenje aspekata okoliša u proces biranja i kupnje potrebnih roba i usluga. Takva bi praksa posljedično trebala voditi do odr-

živije proizvodnje i konzumiranja.

Zelena javna nabava

Zelena javna nabava definirana je od strane Komisije kao proces kojim javne vlasti nastoje nabaviti robu, usluge i radove sa smanjenim utjecajem na okoliš tijekom cijelog njihovog životnog ciklusa, u usporedbi s robom, uslugama i radovima s istom primarnom funkcijom koja bi inače biti nabavljen.

Dodatni pojam čije je značenje važno definirati odnosi se na

životni ciklus. Kada govorimo o javnoj nabavi, ugovore je moguće sklapati na temelju ekonomski najpovoljnije ponude, ili pak najniže cijene. U prvom slučaju u obzir će se uzeti kupovna cijena za izračunavanje troškova, no važnost se pridaje i cijelom životnom ciklusu isporuka, usluga ili radova. Sklapanje ugovora na ovaj način može značiti veću početnu cijenu, no dugoročno će on biti isplativiji od sklapanja ugovora na temelju najniže cijene.

Zelena javna nabava još je uvi-

jek dobrovoljni instrument, što znači da države članice i javne vlasti moraju odrediti u kojoj mjeri ju provode. S druge strane, to znači da primjena ovog oblika javne nabave nije isključivo ograničena na ugovore koji spadaju u opseg direktiva EU-a, već se mogu primijeniti i na ugovore van tog opsega.

Potreba za zelenom javnom nabavom

Najveći dio sredstava javnih vlasti troši se u sektorima s visokim negativnim utjecajem na okoliš - transport, hranu i izgradnju, a istovremeno dolazi do ubrzane potrošnje prirodnih resursa koji se u ovom procesu koriste. Zbog svoje uloge u masovnoj potrošnji, javne vlasti imaju značajan utjecaj na način odabira dobara, usluga i radova. Slijedom toga, mogli bi iskoristiti svoju moć da strukturiraju izborni proces na način koji bi smanjio utjecaj na okoliš. Povećanje potražnje za zelenijim proizvodima od strane javnih vlasti moglo bi potaknuti industriju da razvije ekološki prihvatljivije proizvode, usluge i tehnologije. Osim dobrobiti za okoliš, takav pomak utjecao bi pozitivno cjelokupno gospodarstvo budući da je ekotehnologija prepoznata kao sektor čiji je rast sve brži. Zelena javna nabava mogla bi na taj način umanjiti štetu prouzročenu okolišu istodobno održavajući ekonomsku ravnotežu. S financijskog aspekta, ako uzmemo u obzir cijeli životni ciklus ugovora (a ne samo nabavnu cijenu), zelena javna nabava može dovesti do financijskih ušteda za javne vlasti, ali i općenito osvještavanja o pitanjima okoliša, pa se njome dugoročno može poboljšati i ukupna kvaliteta življenja.

nu), zelena javna nabava može dovesti do financijskih ušteda za javne vlasti, ali i općenito osvještavanja o pitanjima okoliša, pa se njome dugoročno može poboljšati i ukupna kvaliteta življenja.

Kružna javna nabava - poseban pristup zelenoj javnoj nabavi

Kružna nabava predstavlja pristup zelenoj javnoj nabavi koji posebnu pažnju posvećuje kupnji robe i usluga te plaćanju radova koji nastoje doprinijeti zatvorenoj energiji i materijalnoj petlji unutar opskrbnog lanca, a istodobno minimiziraju i u najboljem slučaju izbjegavaju negativne utjecaje na okoliš i stvaranje otpada tijekom cijelog životnog ciklusa. Jednako kao što je i kupcima omogućeno da se usredotoče na ispunjenje svojih potreba a istovremeno uzimaju u obzir troškove životnog vijeka s potencijalom za uštede, kružna nabava također pruža okvir za holističko razmatranje utjecaja na okoliš i stvaranje otpa-

da tijekom cijelog životnog ciklusa roba i usluga.

Kako se svjetska populacija povećava, ekonomija se sve više fokusira na vanjske resurse kako bi zadovoljila svoje potrebe za energijom, vodom i hranom. Unutar postojećeg ekonomskog modela linearne proizvodnje i potrošnje samo mali dio proizvedenog otpada se ponovno koristi, reciklira ili trguje kao sekundarni materijal. Velika većina, uključujući i vrijedne materijale, ide na odlagalište ili se spaljuje. Budući da količina resursa nije neograničena, ekonomije se više neće moći oslanjati na modele linearne proizvodnje i potrošnje. Kružna ekonomija predstavlja alternativu ovom modelu. Ona nastoji zadržati proizvode i materijale u lancu vrijednosti duže razdoblje i vratiti sirovine u njihovo prvobitno stanje nakon kraja životnog ciklusa proizvoda, kako bi se one ponovno mogle upotrijebiti.

Tekst: **Ivona Zec**

Građanski aktivizam za prirodne i održive gradove

Međunarodna konferencija "*Inspiring Citizen-Driven Action for Nature-Based and Resilient Cities*", u organizaciji Pesticide action network Europe - PAN Europe i ICLEI - Local governments for sustainability uz podršku Europskog ekonomskog i socijalnog odbora (EGSO), posvećena je građanskim inicijativama koje se bore za prirodne i održive gradove.

Živimo u doba kad se gradovi nezaustavljivo šire što ostavlja brojne negativne posljedice, među ostalim i za ljudsko zdravlje. Suočeni sa sve većim prijetnjama za vlastito zdravlje, građani su se počeli sve aktivnije organizirati u borbi za prirodne i održive gradove. Tako je, primjerice, peticiju za zabranu pesticida u gradovima potpisalo više od milijun ljudi diljem Europske unije, a sličnih primjera ima nebrojeno.

Konferencija je okupila velik broj sudionika iz različitih domena, od znanstvenika preko predstavnika civilnog sektora i lokalne vlasti do izaslanika različitih institucija Europske Unije. Kao što su istaknuli brojni govornici, konferencija poput ove odlična je prilika da se na jednom mjestu čuju razmišljanja različitih dionika. Okupljeni su raspravljali o temama održivosti, kvalitete života u gradu, ulozi gradskih vlasti u zaštiti zdravlja svojih građana. Konferencija je otvorena izlaganjima predstavnika EGSO-a i Europske komisije koji su okupljene upoznali sa djelatnošću njihovih matičnih institucija. Zadaća EGSO-a, kao savjetodavnog tijela, pružiti je prijedlog odnosno mišljenje za Europsku Komisiju koja, kao izvršno tijelo, kreira politiku.

Zatim je uslijedilo izlaganje predstavnika gradića Mals u Italiji koji je pionir u zabrani uporabe pesticida. Filmska je to priča o maloj lokalnoj zajednici koja se zalagala za zabranu uporabe pesticida kako bi zaštitila lokalne poljoprivredne proizvode. Usprkos protivljenju moćnih korporacija i nerazumijevanju viših instanci vlasti, uspjeli su u svojoj misiji budući da se na referendumu velika većina građana izjasnila za zabranu uporabe pesticida. U čast Malsa postavljena je izložba u prostorijama EGSO-a koja posjetitelje upoznaje s njihovom borbom koja je inspirirala pokret za zabranu uporabe pesticida. Na konferenciji su se mogla čuti i iskustva gradova zelenih prijestolnica Europe, Osla i Njemegena. Predstavnici gradova objasnili su auditoriju zašto je baš njihov grad izabran za tu

prestižnu nagradu, kako su iskoristili prilike koja takva nagrada pruža te su pružili nekoliko praktičnih savjeta kako unaprijediti ekologiju u gradu. Nakon toga su uslijedila izlaganja nekoliko građanskih inicijativa iz različitih dijelova Europe koje su podijelile iskustva o borbi za održive gradove. Zaključak je bio kako je ljudima dosta nametnutih projekata koji dolaze odozgo, te kako lakše prihvaćaju akcije koje pokrenu njihovi sugrađani. Stoga je potrebno poticati veću aktivnost civilnog društva. Konačno, konferencija je zatvorena raspravom o ulozi gradova u zaštiti zdravlja građana. Panelisti su se usuglasili da je potrebno stvoriti takav zakonodavni okvir koji će gradovima pružiti veće ovlasti kako bi mogli aktivnije djelovati u cilju zaštite zdravlja građana.

Tekst: **Mislav Čagalj**

**Only we humans
make waste that
animals can't
digest.**

**Samo ljudi
proizvode smeće
koje priroda
probaviti neće!**

#CleanAdriatic

JESTE LI ZNALI DA...

su meduze najdraža poslastica morskih kornjača?
Plastične vrećice koje plutaju na morskoj površini su jako slične meduzama te ih kornjače zabunom jedu i na taj način se truju i guše plastičnim otpadom.

DID YOU KNOW THAT...

Jellyfish are sea turtles' favourite food?
Plastic bags floating on the surface of the sea are very similar to jellyfish and sea turtles mistake them for food. This mistake causes poisoning, blockages within their digestive system and eventual death.

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

AUSTRIJSKO PREDSDJEDNIŠTVO: EUROPA MORA ZAŠTITITI ONE KOJE TRAŽE SIGURNOST

Austrija je početkom srpnja preuzela predsjedništvo EU-a, a Parlament je na sjednici raspravio program novog predsjedništva. Novi program ističe poticanje čvrste migracijske politike tijekom trajanja predsjedništva. Klub zastupnika Zelenih/ESS-s je više puta pojasnio da ne možemo izbjeći odgovornost za zaštitu onih kojima je zaštita potrebna u zemljama s užešnim zapisima o ljudskim pravima te s povijesti mučenja ili ropstva. Europski parlament se složio s potrebom zamjene trenutnog Dublinskog sustava s obvezujućim kvotama relokacije. Šefovi vlada i država trebaju to uzeti kao svoje mjerilo, a ne kao austrijski ekstremni prijedlog. "Kurzova vlada potiče strah i podjelu u Uniji. Umjesto daljnjeg zaoštavanja migracijske rasprave, Kurz i njegova vlada moraju promicati socijalnu Europu, osigurati poreznu transparentnost i poticati solidarnost među vladama.", objasnili su supredsjednici Kluba zastupnika Zelenih.

RASPRAVA S POLJSKIM PREMIJEROM TE O BUDUĆNOSTI EUROPE

Europski parlament je nastavio s nizom rasprava o budućnosti Europe s poljskim premijerom, Mateuszem Morawieckim. Početkom mjeseca je Klub zastupnika Zelenih/ESS-a pokrenuo međustranačko pismo kojim poziva Komisiju

na poduzimanje hitnih koraka kojima će spriječiti nastajanje ozbiljne štete glede poljske pravosudne reforme. Posmo poziva Komisiju da "odmah započne prekršajni postupak, u skladu s člankom 7, te uputi poljski zakon vrhovnom Europskom sudu". "Trenutna poljska vlada vodi zemlju daleko od puta demokracije i građanskih prava. Potkopavaju neovisnost sudova pokušavajući kontrolirati politički diskurs i prijetnjom slobodi medija. Nedavni prijedlog o promjeni izbornog zakona za nadolazeće Europske izbore, koji bi izbacio iz utrke manje stranke, je još jedna prijetnja demokraciji u Poljskoj", komentirala je Ska Keller.

TEMATSKA RASPRAVA ZELENIH/ESS: EUROPA NE SMIJE DOPUSTITI GOVOR MRŽNJE MINISTRA UNUTARNJIH POSLOVA PROĐE

Prošlu sjednicu je bio red na Klubu zastupnika Zelenih/ESS-a za odabir tematske rasprave. Početkom mjeseca su predsjednici Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, zajedno s predsjednicima grupacija S&D, ALDE I GUE/NGL, pisalo predsjedniku Tajaniju pozivajući ga da izravno odgovori na izjave talijanskog ministra unutarnjih poslova. U vrijeme kada mnogi politički lideri, u E, ali i u SAD-u, provode alarmantnu i opasnu politiku prema manjinama, moramo pokazati da postoji i drugo lice EU-a koje je spremno poštivati svoj moto "Ujedinjena u raznolikosti". "Nacionalističke ideologije i

Zeleni | ESS
u Europskom parlamentu

rasizam ne smiju imati mjesta u Europi. Rasizam i mržnja prema manjinama nikad više ne smije postati društveno prihvatljiva.", objasnio je zastupnik Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, Romeo Franz.

REFORMA IZBORNOG ZAKONA EUROPSKE UNIJE

Europski parlament je dao suglasnost za reform izbornog zakona Europske unije. Tom reformom se uvodi obavezan prag od 2 do 5% za izbornu jedinicu s više od 35 mjesta koje zasjedaju (što utječe samo na Španjolsku i Njemačku). Klub zastupnika Zelenih/ESS-a smatra kako će navedeni pragovi oštetiti raznolikost sastava Parlamenta. Josep-Maria Terricabras, izjavitelj u sjeni Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a je komentirao: "Ovaj nepotrební korak će ozbiljno naštetiti europskoj demokraciji. Svaki glas na ovim izborima treba imati jednaku vrijednost, no ovim korakom će brojni glasovi biti poništeniovim arbitrarnim pragom." Glasnogovornik Zelenih za transparentnost i demokraciju, Sven Giegold, je dodao: "Što se tiče glasača, više je izgubljeno, nego što su dobili. Europski parlament je pokazao da je u potpunosti funkcionalan s malim strankama, stoga nema potrebe ograničavati prava glasača stavljanjem pototnih prepreka."

CESTOVNI RADNICI TREBAJU DOSTOJNE RADNE UVJETE

Europski parlament je prošlog mjeseca odbio pregovarački mandat za upućivanje radnika u sektoru cestovnog prometa. Europski zastupnici su glasovali kako bi preokrenuli odluku u Odboru za transport, gdje su neki socijaldemokrati, liberali i konzervativci glasovali za smanjenje socijalnih prava, zanemarujući pritom načela poput "jednake plaće za jednaki rad", za smanjenje odmora, pravnog osiguranja prava na naknade za putovanja, smještaj i hranu. Na ovoj plenarnoj sjednici su zastupnici odlučili odbaciti paket, koji će sada biti poslan nazad u Odbor za transport na prepravak.

AUTORSKA PRAVA NA DIGITALNOM TRŽIŠTU: KLUB ZASTUPNIKA ZELENIH/ESS-A "PRISILIO" NA GLASOVANJE O KONTROVERZnom PRIJEDLOGU ZA ZAŠTITU AUTORSKIH PRAVA

Krajem lipnja je Odbor za oravne poslove podržao Prijedlog direktive o zaštiti autorskih prava na jedinstvenom digitalnom tržištu, kao i mandat za nastavak pregovora s Komisijom i Vijećem. Klub zastupnika Zelenih je glasaovao protiv ovakvog prijedloga, navodeći zabrinutost da će takve mjere ozbiljno ugroziti osnovnu slobodu na internetu. Mandat za trijalog je odbijen. Većina koja je glasovala protiv trijaloga je i više nego jasno iznijela svoje mišljenje: 278+/318-/31.

EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA TREBA OZBILJNU REFORM

INTERNATIONAL PLASTIC BAG FREE DAY

Klub zastupnika Zelenih je također sudjelovao u osporavanju mandata za trijalog koji je Odbor za ustavna pitanja dodijelio za reform Europske građanske inicijative. Europska komisija ne uspijeva dosljedno pratiti smislene zakonske prijedloge te je jasno da Europska građanska inicijativa treba velike promjene ukoliko će ispuniti svoje obećanje o približavanju demokracije ljudima. Većina u Odboru je blokirala prijedlog Zelenih/ESS-a za obavezivanje europskih institucija za praćenje građanskih prijedloga kroz plenarnu raspravu poslije koje bi se glasovalo o među njima uspješnim inicijativama. Kada se milijun građana skupi kako bi tražilo promjenu, onda zaslužuju da se prema njihovom zahtjevu odnosi s više poštovanja. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je glasovao protiv mandata za ulazak u trijalog kako

bi osigurao jaču poziciju Parlamenta. Nažalost, u konačnici je izglasan spomenuti mandate. Međutim, klub zastupnika Zelenih/ESS-a će priložiti amandman na pravila o postupku kako bi se osigurao follow-up svih uspješnih građanskih inicijativa.

NOVI ČLANOVI KLUBA ZASTUPNIKA ZELENIH/ESS-A

Tilly Metz i Romeo Franz su novi članovi Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a. Tilly Metz je došla na mjesto Claudea Turmesa koji je prepustio svoje mjesto u svrhu angažmana državnog tajnika za održivi razvoj i infrastrukturu u Luksemburgu. Romeo Franz dolazi pak na mjesto Jan Philipp Albrechta koji će postati novi ministar za okoliš, poljoprivredu, energetska revoluciju i digitalizaciju u njemačkoj pokrajini Schleswig-Holstein.

Europska
komisija

OD OTPADA DO RESURSA

Što vi dobivate?

Smanjivanjem otpada štede se novac, energija i resursi, povećava konkurentnost te štiti okoliš.